

269 (b)

EL PALUDISME EN EL BAIX LLOBREGAT

SEGON REPORT DE L'ACTUACIÓ DE LA COMISSIÓ MIXTA EXECUTIVA PER A LA LLUITA ANTIPALÚDICA EN EL BAIX LLOBREGAT (NOVEMBRE DE 1922 A NOVEMBRE DE 1923)

BARCELONA, MCMXXIII

A- 8^{ou} C²/2

EL PALUDISME EN EL BAIX LLOBREGAT

INSTITUT DE CIÈNCIES DE LA BIBLIOTECA

EL PALUDISME EN EL BAIX LLOBREGAT

SEGON REPORT DE L'ACTUACIÓ DE LA COMISSIÓ MIXTA EXECUTIVA PER A LA LLUITA ANTIPALÚDICA EN EL BAIX LLOBREGAT (NOVEMBRE DE 1922 A NOVEMBRE DE 1923)

BARCELONA, MCMXXIII

R.1092

EL PAÍS DE BARCELONA
BAIXA CATALUÑA
COTIZACIÓN DE LOS PRECIOS DE LOS PRODUCTOS DE LA AGRICULTURA Y GANADERÍA
EN EL AÑO 1902

Impremta Casa de Caritat : Montalegre, 5 : Barcelona

COMISSIÓ MIXTA EXECUTIVA
PER A LA
LLUITA ANTIPALÚDICA EN EL BAIX LLOBREGAT

President

Sr. SANTIAGO DE RIBA, Conseller de Beneficència i Sanitat de la Mancomunitat.

Tresorer

Sr. PERE M. CARDONA, Director de l'Escola d'Aeronàutica Naval.

Ordenador de pagaments

Dr. Sr. JOSEP PUJOL, Alcalde de Prat de Llobregat.

Vocals

Dr. Sr. FELIP PROUBASTA, Regidor de l'Ajuntament de Barcelona.

Dr. Sr. CARLES SALA PARÉS, Regidor de l'Ajuntament de Barcelona.

Dr. Sr. ENRIC CERA, Regidor de l'Ajuntament de Barcelona.

Sr. JAUME MOLINS, Alcalde de Viladecans.

Sr. JOAN BADOSA, Alcalde de Gavà.

Sr. JOAQUIM DE BOLÓS, Representant de l'Associació de Propietaris de la Comarca de Prat de Llobregat.

Dr. Sr. GUSTAU PITTALUGA, Director del «Servei de Sanitat» de la Mancomunitat.

Dr. Sr. LLUÍS SAYÉ, Sots-director del «Servei de Sanitat» de la Mancomunitat.

Dr. Sr. PERE DOMINGO, Cap del Servei tècnic antipal·lúdic de la Comissió.

Sr. FREDERIC TURELL, Enginyer-cap d'Obres públiques de la Mancomunitat.

Sr. FREDERIC SEGARRA, Enginyer d'Obres hidràuliques i de sanejament de la Mancomunitat.

Secretari tècnic

Dr. Sr. FRANCESC SERRA I RABERT.

Han format, o formen part de la Comissió, per raó de llurs càrrecs, els Sr. Josep Estadella, Sr. J. Jordi Vinaixa, Sr. Josep M.ª Puig i Corominas, Sr. Roc Mas, Sr. Salvador Anglada, Sr. Lluís Bosch-Labrús, Sr. Ignasi Navés, Sr. Jaume Sallés, Sr. Bernat Vilà, Sr. Joan Cañas i els capitans de corbeta Sr. Manuel Ruiz i Sr. Venanci Pérez i Zorrilla.

La segona Assemblea de forces vives per a tractar de la campanya antipalúdica en el Baix Llobregat, reunida el dia 16 de desembre de 1922, en el Saló de sessions de la Diputació de Barcelona, després d'haver escoltat la lectura comentada, del primer report de la nostra Comissió, va deliberar:

«L'Assemblea felicita a la Comissió Mixta pels resultats obtinguts, especialment en la part sanitària, com es mostra en el gràfic contingut en el fulletó publicat, tant com lamenta la ineficàcia de tota l'actuació encaminada a què des de Madrid fos revocada l'autorització del cultiu de l'arròs.

Delibera donar tot el seu ajut moral, o en la forma que sigui oportuna, a l'Alcalde de Prat, en la causa incoada contra ell per un dels cultivadors d'arròs.

Deplora que els funcionaris enviats pel poder central per a l'estudi de la qüestió del cultiu de l'arròs no s'hagin avistat amb la nostra Comissió ni amb els tècnics encarregats de la campanya, i reiterant la seva confiança en l'actual Comissió executiva, li renova els seus poders perquè continuï la campanya sanitària que tan bons resultats ha proporcionat, a la vegada que acorda elevar enèrgica protesta contra la persistència del cultiu de l'arròs, i encarrega especialment a la Comissió que posi tots els mitjans perquè aquest desaparegui.»

* * *

Al cap d'un any de l'actuació de la Comissió, el problema plantejat per la campanya antipalúdica havia sofert algunes variacions.

En primer terme, persistia el cultiu de l'arròs (i més endavant es veurà com va adquirir major extensió). Aquest fet minvava enormement l'eficàcia de tots els nostres treballs.

Reduïts a una quarta part els casos de paludisme de la zona objecte de vigilància, i en possessió d'un més profund coneixement del terreny, s'anava precisant en l'ànim dels tècnics les suggestions apuntades en el fulletó anterior, això és : que dominada momentàniament l'epidèmia, àdhuc en el cas favorable de suprimir-se el conreu de l'arròs, quedava el territori en grans condicions d'ambient palúdic, que de no emprendre's seriosament l'estudi d'obres a fer i mirar posteriorment de portar-les a realització, farien ben poc durable l'eficàcia de la labor fins aleshores realitzada.

La Comissió, doncs, en començar el segon any d'actuació, va orientar, segons tres directrius, la seva activitat:

I. — Treballs per a la supressió del cultiu de l'arròs.

II. — Continuació de la campanya de tractament dels malalts i destrucció dels mosquits propagadors de la malaltia.

III. — Iniciació dels estudis d'obres d'enginyeria sanitària.

Per a realitzar aquests últims, va incorporar a la Comissió els enginyers Srs. Turell i Segarra, Cap d'Obres públiques i enginyer d'Obres hidràuliques de la Mancomunitat, respectivament.

No ha estat aquesta l'única modificació introduïda en la composició de la Comissió, ja que per raó de circumstàncies ben recents ens hem vist privats del valuós concurs dels senyors, que per ostentar càrrec d'elecció popular han estat substituïts per altres, animats d'iguals propòsits i entusiasmes, i quedant constituïda la Comissió tal com consta al començament del fulletó.

* * *

A dos extrems era menester atendre en aquesta qüestió: per una part, a l'actitud dels cultivadors, que en el cas d'aconseguir portar-los al convenciment del perill que per la salut pública representava el conreu i obtenir una renúncia voluntària a prosseguir-lo, feia menys greu la manifesta dilació en resoldre governativament la nostra demanda a Madrid. Per altra part, era una especial comanda de la segona Assemblea el veure d'apressar la resolució favorable d'aquella.

Treballs per a la supressió del cultiu de l'arròs.

De les bones disposicions dels tres cultivadors d'arròs, Srs. Rovirosa, Lluch i Arana, no en vàrem dubtar fins a la primavera d'enguany, ja que la Comissió tenia en son poder el següent document subscrit pel Sr. Rovirosa, que fou qui va suscitar majors dificultats en la campanya anterior:

«Emili Rovirosa, com a propietari de la finca *Camps rodons* del terme municipal de Prat de Llobregat, i concessionari del tancat arrosser, concedit per R. O. de 7 d'octubre de 1918, té el gust de manifestar a V. S.: — Que si bé ha complert i segueix complint amb excés en ses plantacions arrosseres totes les condicions imposades per la R. O. de concessió exposada, sense que a son judici puguin les dites plantacions ésser motiu de perjudici per a la salut pública, sinó tot el contrari, ja que amb la implantació del cultiu s'han fet desaparèixer moltes xarques, estanys i maresmes, que infectaven la comarca, segons és ben notori; en consideració a les ordres que ha rebut de la Inspecció Provincial de Sanitat i per donar una prova d'estar disposat a complir les prescripcions que siguin precises perquè mai pugui atribuir-se a ses plantacions cap perjudici per a la salut pública, es troba disposat: — 1.ª A continuar les experiències en els camps de cultiu, segons ja ve practicant-se pel sistema d'irrigacions discontinües, sempre que aquestes es facin de comú acord entre aquesta Direcció i l'exponent, en harmonia amb les necessitats del cultiu per a no perjudicar-lo, i fent-se parcialment a fi d'aconseguir la major dessecació, podent així servir de camp experimental, mentre duri la present collita, i de règim per al successiu. — 2.ª A abolir el cultiu de l'arròs després de recollida la collita del present any de 1922, si de totes

les experiències realitzades en aquest any resultés plenament comprovada l'absoluta necessitat de la seva abolició en benefici de la salubritat pública. — 3.ª A practicar les condicions que s'acordin per l'esdevenidor, en el ben entès que aquestes siguin compatibles amb el bon èxit del cultiu, si el resultat favorable de les experiències aconsellés la seva continuació en anys vinents. — Déu guardi a V. S. molts anys. — Barcelona, 4 de juliol de 1922. — Signat : EMILI ROVIROSA. — Il·ltre. Sr. Gustau Pittaluga, Director del Servei Sanitari de la Mancomunitat de Catalunya.»

Demés, el resultat negatiu de les nostres cuidadoses i repetides experiències respecte a l'ús de la irrigació discontinua, i de les solucions antisèptiques, citades en la pàg. 28 del nostre primer fulletó, era prou evident per creure que la veritat s'imposaria per si sola si fos cert que els cultivadors d'arròs no volien menysprear la salut pública.

Així ho vàrem fer constar en la següent nota enviada a la premsa:

«Es torna a parlar de la possibilitat de què l'any actual s'intensifiqui el cultiu de l'arròs, i, per tant, que es produeixi un nou increment de paludisme en aquella zona baixa, que amenaci, també, la seguretat de Barcelona.

Són moltes les persones i entitats que s'han adreçat a la Comissió Mixta Executiva per la Lluita Antipalúdica al Baix Llobregat en sol·licitud d'informació sobre aquest estat de coses.

Segons les nostres notícies, sembla cert que alguns propietaris intenten, una altra vegada, preparar aquells terrenys per realitzar plantacions.

No obstant, com que continuen en vigor les disposicions aprovades en 13 d'abril de 1922, i van contestar per escrit la majoria dels cultivadors que no podien subjectar-s'hi, no és fàcil que, persistint els terrenys en les mateixes condicions, es reprenguin ara els cultius que s'hagueren d'abandonar abans, la qual cosa segurament no consentiria el senyor Governador, tenint en compte que ha estat suficient un any

de disminució del cultiu de l'arròs per reduir el nombre de casos de paludisme en més d'un 70 per 100.

A això cal afegir l'actitud del propietari Sr. Rovirosa, el qual, essent cultivador d'arròs durant l'últim any, ha anunciat públicament el seu propòsit de no persistir més en l'esmentat cultiu.»

Malgrat això, el mal exemple donat l'any anterior pel Sr. Rovirosa, negant-se a complir les disposicions contingudes en la resolució governativa de 13 d'abril del 1922, desobediència que, desconeixem els motius, no va ésser objecte de correcció de cap mena; va animar els Srs. Arana i Lluch a seguir per la mateixa via, i, emparant-se en aquest últim fet, el propi Sr. Rovirosa es retractà amb els fets d'allò promès en el document abans transcrit, i de les manifestacions verbals fetes en sessió pública davant l'Ajuntament de Prat de Llobregat el dia 20 de gener de 1923, segons les quals renunciava al conreu de l'arròs.

L'extensió de terres dedicades durant els tres últims anys al cultiu d'aquesta gramínia, ha estat:

Any 1921.	unes 530	mojades
Any 1922.	unes 200	»
Any 1923.	unes 380	»

Vegi's al final la gràfica que mostra l'estreta relació entre l'extensió del cultiu i el nombre de malalts palúdics.

Per altra part, les notícies que, referents a la resolució de la nostra instància, teníem de Madrid, eren de què havia retornat a la Presidència del Consell de Ministres, a la qual en definitiva corresponia la resolució. Aquesta es feia esperar, i vist que s'anaven a fer noves plantacions, en 13 d'abril una delegació nostra va visitar al Governador civil, Sr. Raventós, per demanar-li el compliment estricte de les

tantes vegades esmentades disposicions del 13 d'abril de 1922. No en vàrem aconseguir sinó bones paraules.

Més tard, la Presidència del Consell de Ministres va creure convenient, abans de resoldre, de conèixer l'informe de la Junta Provincial de Sanitat de Barcelona, la qual, gràcies a l'eficaç intervenció dels individus d'aquesta, assabentats del problema, i molt particularment del llavors Alcalde de Barcelona, senyor Marquès d'Alella, va acordar, en 1.^r de juny, informar, en sentit expressat ja anteriorment, de què el cultiu de l'arròs era el causant de l'epidèmia actual.

Tot d'una que la Comissió va ésser coneixedora d'aquest informe, procurà, usant de tots els mitjans que tenia a mà, d'interessar la prompta resolució, que judicàvem favorable. Començàvem a acariciar fonamentades esperances de què la justícia de la nostra causa havia trobat ressò, bé que tardà, en els governants, quant va venir en la cosa pública el canvi actual.

Als que en l'hora present regeixen la governació del país, ens hem dirigit en una recent comunicació, demanant només el que és d'estricta justícia. Restem esperançats que ben aviat resplendirà totalment.

* * *

La Campa-
nya sanitària.
Continuació
de la campa-
nya de tracta-
ment dels ma-
lalts i destruc-
ció dels mos-
quits propa-
gadors de la
malaltia. El
paludisme a
Prat de Llo-
bregat.

La confiança gairebé absoluta que abrigàvem, de què el conreu de l'arròs no tornaria a realitzar-se, va fer intensificar les mesures sanitàries, posant a contribució tots els mitjans per tal d'acabar d'una vegada amb la inquietud que l'estat endèmic produïa en el poble de Prat i en els propers grans nuclis de població. La campanya va començar en els mesos d'hivern amb una intensa destrucció dels mosquits hivernencs allotjats en els estables, quadres, conilles, corts, habitacions humanes, etc. La lluita contra l'agent transmissor, que en aquests mesos d'hivern reporta

la màxima utilitat, no fou descuidada en cap dels seus aspectes. Diferents substàncies van ésser emprades com a insecticides, procurant en tots moments agermanar la màxima utilitat del mètode emprat amb la mínima molèstia pels habitants. Així s'explica que cap obstacle trobéssim en la nostra tasca, realitzant una desanofelització perfecta en més de 120,000 m³ d'habitació humana i animal. En començar les primeres calors i abans de l'aparició de les primeres cries de mosquits en el mitjà exterior, podien veure's les quadres i estables amb una població de mosquits adults gairebé despreciable. Llavors van iniciar-se els treballs de desanofelització en la fase larvària : es precisaven ben bé, amb l'ajut d'una brigada d'homes ben ensinistrats en aquesta tasca, els llocs on hi havien postes d'ous o apareixien les primeres larves, petrolitzant-se tot seguit i practicant una nova destrucció d'insectes en les habitacions més pròximes on poguessin existir encara elements adults.

Fins al mes de juny l'anofelisme va ésser completament dominat. En la segona quinzena d'aquest mes l'estat dels camps d'arròs i dels estanys de la zona baixa, va influenciar la xarxa de pluvials més properes a ells en forma que la lluita antianofèlica restava pràcticament inútil en aquells llocs. Vàrem persistir, però, intensament en els nostres treballs actuant en totes les col·leccions d'aigua compreses en 5 quilòmetres als voltants del poble de Prat, i vàrem vigilar intensament el terme de Barcelona, per evitar cap nova perillosa localització d'insectes.

Les tasques de localització i destrucció subsegüent de les postes d'anofeles, ha representat un treball delicat i intens, sobretot si es té en compte l'economia de petroli realitzada i els bons resultats obtinguts, amb tot i conrear-se arròs en gran escala.

Cal tenir present que perquè el petroli produeixi la seva màxima utilitat, precisa esbardissar abans els llocs amb

vegetació emergent. Solament així el petroli, en petita quantitat, produeix un rendiment útil considerable. Com a nota dels treballs realitzats, anotem el resum dels metres quadrats de superfície d'aigua esbardissada, ja sia per petrolitzar ja per augmentar la velocitat en el curs de les aigües, i que ha estat aproximadament de 46,000 m², així com dels de superfície petrolitzada que ha depassat els 51,000 m².

Al mateix temps que es realitzava aquesta obra de desanofelització, visitàvem els malalts d'altres anys, procurant descobrir en ells la més petita senyal d'infecció palúdica per recomanar un tractament complementari que fes desaparèixer el perill d'un portador de paràsits.

Paral·lelament amb això, examinàvem tots els treballadors arribats al Prat des d'altres terres, i que possiblement podien ésser palúdics. Després d'examinats hematològicament rebien un carnet, el qual havien de fer visar en unes dates fixes. Evitàvem així la intromissió de nous malalts dintre les zones perilloses. Més de dos cents treballadors han estat vistos d'aquesta forma, trobant, en alguns, paràsits de paludisme a la sang.

Ultra això, s'ha procurat sempre tenir els estanys en constant comunicació amb el mar, disminuint així l'àrea d'inundació en un tant per 100 molt crescut, i augmentant sobretot la velocitat en el curs de les aigües superiors que van a parar als estanys.

Moltes irregularitats ocorregudes en els vedats de caça aquàtica, i que han influenciat al paludisme, no han pogut ésser del tot corregides per nosaltres per manca de mitjans coercitius prop dels propietaris quan deixaven les aigües estanyades molt més temps del degut.

Com a mesura complementària de lluita antianofèlica, procuràrem aclimatar la *Gambusia affinis*, petit peix menjador de larves que la «Comissió pel sanejament de comar-

ques palúdiques» havia importat d'Amèrica, i que graciosament ens va oferir per practicar experiències en aquest terme. Actualment la gambúsia, completament aclimatada, es reproduceix exuberantment, existint-ne avui a milenars en les xarxes de pluvials i basses més properes al poble.

Així mateix, empeníem estudis sobre l'eficàcia de l'acció de la *Chara faetida*, planta a la que s'ha vingut atribuïnt una acció larvicida. Tota una altra sèrie d'observacions d'índole científica practicada pel personal tècnic durant els mesos de la campanya, no tenen lloc en aquestes pàgines.

En conjunt, el resultat de la campanya d'aquest any de conreu d'arròs no ha pogut ésser per la nostra part més encoratjador. La població civil ha sofert el paludisme en una taxa decreixent des de la nostra actuació, en la següent forma:

Any 1921	223	malalts
Any 1922	111	»
(Amb conreu d'arròs molt disminuït.)		
Any 1923	35	»
(Amb més conreu d'arròs.)		

Els resultats no han estat tan afortunats en els ambients militars, degut segurament a estar localitzats en la zona baixa, on aviat vàrem veure'ns obligats a deixar l'obra antianofèlica, i a l'ambient de caserna més propici a la infecció, i possiblement, encara, alguna altra causa no ben coneguda per nosaltres.

El nombre de casos ha estat de trenta nou a l'Escola d'Aeronàutica Naval i de vint-i-u als carrabiners. Cal fer constar que la població dels primers és ordinàriament d'un centenar d'homes que es canvien poc, i la dels carrabiners una trentena, però que varien contínuament, podent assegurar que durant l'any es renova tot el personal almenys tres o quatre vegades, essent aquests «puestos» llocs de tràns-

sit, on s'hostatgen per curt temps alguns carrabiners procedents de les zones palúdiques d'Àfrica.

Podem donar un resum dels malalts del Prat durant aquest any en la següent forma:

Malalts assistits pels tècnics de la Comissió	35
Malalts probables desconeguts.....	6
Carrabiners malalts.....	21
Malalts a l'Aeronàutica.....	<u>39</u>
Total.....	101

Comparades aquestes xifres amb les d'altres anys, resalta ben bé la persistència i fins l'agreujament de la infecció palúdica en les agrupacions militars i la disminució remarcable en la població civil.

De l'ambient palúdic acuradament estudiat, de la localització dels focus de malalts, del lloc on aquests han aparegut per primera vegada, i de tot una altra sèrie de petites circumstàncies difícils de resumir, en treiem la següent conclusió : que sense cultiu d'arròs, aquest any, en la població civil, el nombre de casos no hauria depassat la xifra de tres o quatre infeccions; que a l'Escola d'Aeronàutica, influenciada també per altres causes, hauria estat disminuïda en un 75 per 100; i que en els carrabiners, el paludisme dels quals ha estat condicionat per causes molt diferents a les de la població civil, restaria aproximadament igual.

El Paludisme en la resta de la zona del Baix Llobregat. Viladecans.

Els casos de paludisme han disminuït des de l'any passat al present, baixant de 18 a 9, essent la majoria d'aquests en carrabiners procedents de la caseta propera a l'estany de la Murtra. Les brigades nostres, com l'any passat, han netejat la xarxa de pluvials i han estat emprades singularment en les obres d'enginyeria que més avall s'exposen.

No hem vist sinó un malalt. Aquella zona pot donar-se com definitivament no palúdica, i només persistent en la cura que aquests anys hem tingut nosaltres amb la neteja de la xarxa de pluvials pot donar-se com eliminat el perill palúdic. Gavà.

Aquest any hem vist poquíssims casos, i només quatre malalts han estat tractats. Amb tot i això, l'ambient palúdic persisteix, i a no dubtar, en poblar-se aquella zona es presentaran noves invasions. Castelldefels.

Cal remarcar que les platges de Castelldefels són llocs on en els mesos d'estiu concorren alguns dies més de 10,000 persones procedents de Barcelona especialment, i que algunes passen allí la nit en tendes de campanya exposades, per tant, a les picades de mosquit.

Nosaltres tenim notícia d'alguns casos de paludisme en persones que habitualment resideixen a Barcelona, i que ha estat contret en aquestes excursions a Castelldefels.

El temor fundadíssim per part de la ciutat d'un esclat epidèmic degut a la proximitat de la zona palúdica de Prat, en aquells moments en què el nombre de malalts augmentava cada dia, pot donar-se avui com a quasi dominat i dominat del tot en el moment que el conreu de l'arròs sia suprimit. Resta, però, per Barcelona un altre perill, que cal mirar amb cura, que és el de Castelldefels. La tendència de la població d'aprofitar aquelles magnífiques platges, malgrat el perill que signifiquen, és ben manifesta. Barcelona ha de col·laborar, doncs, a procurar fer-les inofensives en aquests moments que una obra seriosa s'està efectuant, per fer desaparèixer definitivament d'aquells bells indrets el perill palúdic. Barcelona.

* * *

<i>Collectores</i>	<u>Pessetes</u>
Llanassos..	
{ 154,440 m ³ de desmunt, a 0'92 ptes..	142'08
{ 677,473 m ³ de terraplè, a 6'22 ptes..	4,213'88
Simon.....	
{ 55,930 m ³ de desmunt, a 0'92 ptes...	51'46
{ 1,581,930 m ³ de terraplè, a 6'22 ptes.	9,839'60
Filipines ..	
{ 234,260 m ³ de desmunt, a 0'92 ptes..	215'52
{ 515,120 m ³ de terraplè, a 6'22 ptes...	3,204'05
<i>Pressupost d'execució material.....</i>	<u>17,666'59</u>
Imprevistos, 5 per 100.....	883'33
Accidents del treball, 2 per 100.....	353'33
Direcció, 2 per 100.....	353'33
PRESSUPOST D'EXECUCIÓ PER ADMINISTRACIÓ...	<u>19,256'58</u>
PRESSUPOST D'EXECUCIÓ PER CONTRACTE.....	<u>20,316'55</u>

ESTAT DE COMPTES DE LA COMISSIÓ
EN EL DIA DE LA DATA

	<u>Pessetes</u>	
Existència en Caixa en 30 de novembre de 1922.....	29,965'70	Ingressos.
Ajuntament de Barcelona	14,818'30	
Escola d'Aeronàutica Naval	4,940	
Mancomunitat de Catalunya	2,467'50	
Ajuntament de Prat de Llobregat	3,000	
Ajuntament de Gavà	2,000	
Ajuntament de Viladecans	1,000	
Ajuntament de Castelldefels	250	
	<u>58,441'50</u>	

Relació de pagaments n.º 18	2,493'80	Despeses.
» » » 19	2,731'60	
» » » 20	3,072	
» » » 21	1,275'25	
» » » 22	2,025	
» » » 23	582'85	
» » » 24	3,427'75	
» » » 25	577	
» » » 26	2,571'55	
» » » 27	1,625	
» » » 28	2,024	
» » » 29	1,179'60	
» » » 30	1,765'85	
» » » 31	905	
» » » 32	5,242'72	
» » » 33	905	
» » » 34	3,283'80	
» » » 35	3,369'50	
» » » 36	3,236	
» » » 37	3,458'30	
» » » 38	2,024	
» » » 39	855	
» » » 40	2,325	
	<u>50,955'57</u>	

	<u>Pesetes</u>
INGRESSOS	58,441'50
DESPESES	<u>50,955'57</u>
EXISTÈNCIA EN CAIXA.	<u><u>7,485'93</u></u>

Barcelona, 30 de novembre de 1923.

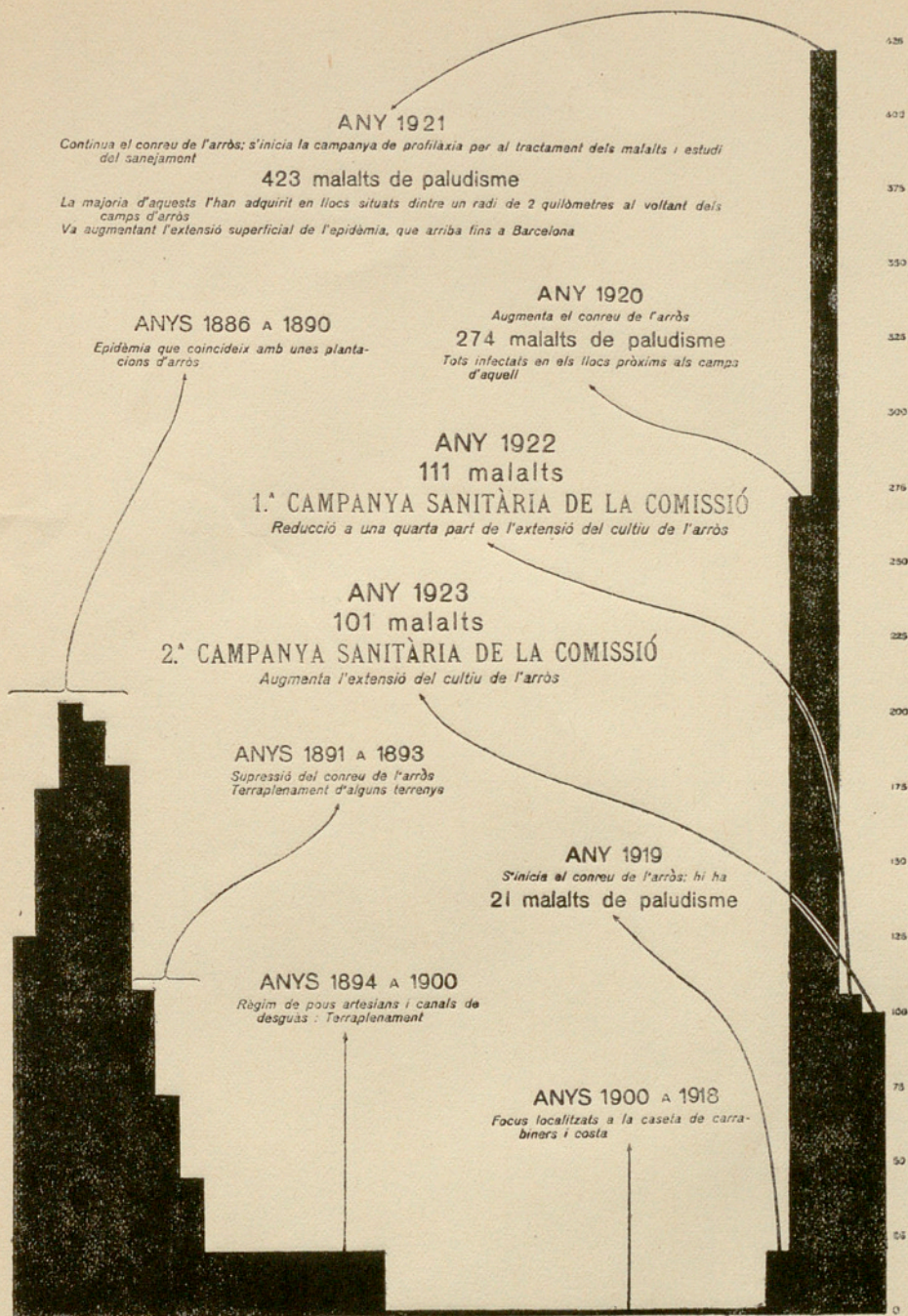
Vist i conforme:

El President,

SANTIAGO DE RIBA

El Tresorer,

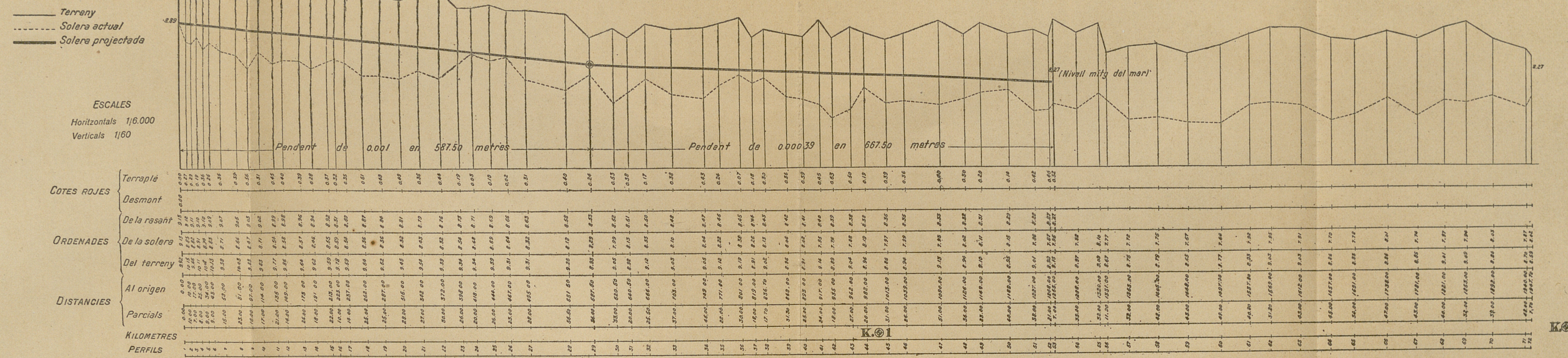
PERE M.ª CARDONA

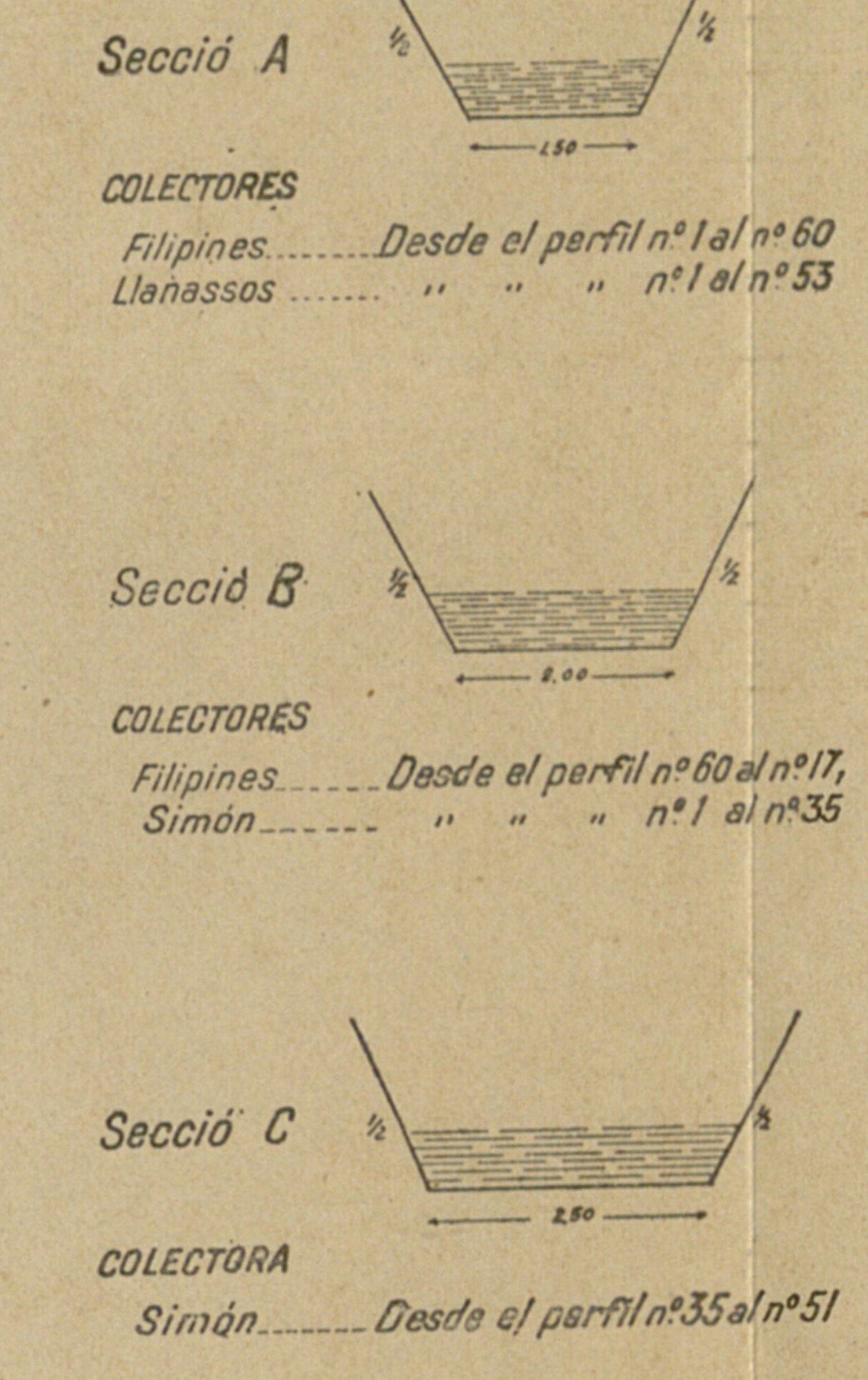
Gràfic de la morbiditat palúdica en el Prat de Llobregat des de 1886 a 1923

PERFIS LONGITUDINALS

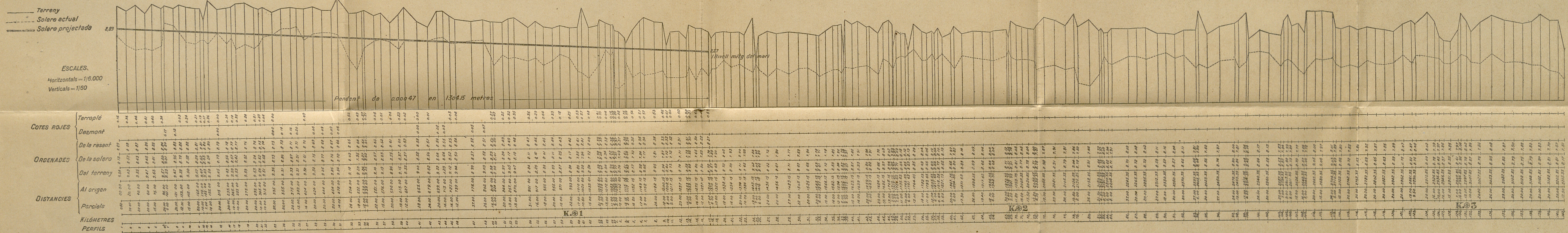
COL·LECTORA DELS LLANASSOS

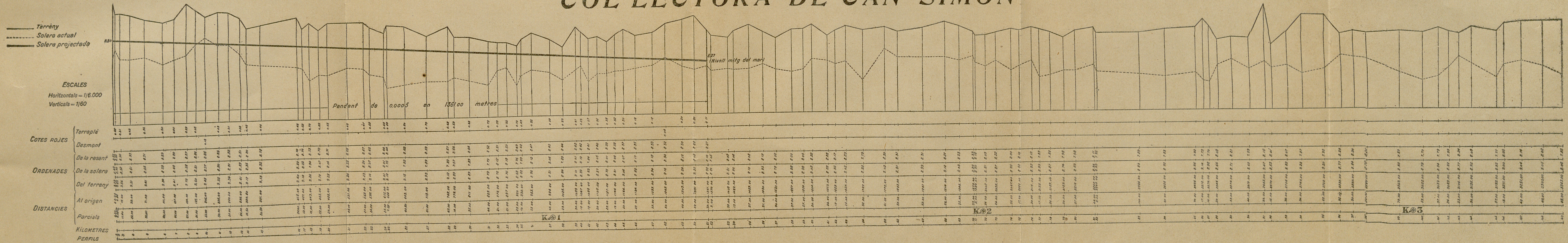
SECCIONS TIPUS

COL·LECTORA DE LES FILIPINES

COL·LECTORA DE CAN SIMON

RF-4-40

26